

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
בועז ביסמוט
משה סולומון
חנוך דב מלביצקי
אביחי אברהם בוארון
משה סעדה

פ/25/3700

הצעת חוק הפיקוח על תכולת מוצרי עישון, התשפ"ג–2023

מטרה

1. מטרתו של חוק זה –

(1) להסדיר את הפיקוח על תכולת מוצרי עישון המשווקים ומיוצרים בישראל;

(2) להסדיר את אחריותו של יצרן, יבואן או משווק של מוצרי עישון לרבות חובתו למסור מידע אודות תכולת מוצר עישון אותו הוא מייצר, מייבא או משווק;

(3) להסדיר את הימצאותו של מידע מקיף, מהימן ומלא על מרכיבים של מוצרי עישון המיוצרים, מייבאים או משווקים בישראל ומינונם, והכול כדי להבטיח שמירה על בריאות הציבור.

הגדרות

2. בחוק זה –

"חומר ממכר" – חומר הנמנה על רשימת החומרים הממכרים שנקבעה לפי הוראות סעיף 3(א);

"חומר רעיל" – חומר הנמנה על רשימת החומרים הרעילים שנקבעה לפי הוראות סעיף 3(א);

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977;

"מוצרי עישון" – כהגדרתם בחוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, התשמ"ג-1983², לרבות האריזה וכן מוצרים המיועדים לעישון שקבע השר;

"השר" – שר הבריאות.

3. מניעת סיכונים בריאותיים
- (א) השר, באישור ועדת הבריאות של הכנסת יקבע הוראות בדבר מניעת סיכונים לבריאות הציבור ממוצר עישון המכיל או העלול להכיל חומר רעיל, או ממוצר עישון המכיל או העלול להכיל חומר ממכר, ומינום המרבי של חומרים אלו במוצרי עישון, לרבות רשימה של מוצרי עישון המכילים חומרים רעילים או ממכרים.
- (ב) בתקנות כאמור בסעיף קטן (א), רשאי השר לקבוע הוראות בדבר בדיקתם וסימונם של מוצרי עישון, והכל לשם הגנה על בריאות הציבור ובריאות המשתמש בהם, מסכנות הנובעות מחומר רעיל או חומר ממכר.
4. איסור ייצור, ייבוא ושיווק
- התקין השר תקנות כאמור בסעיף 3, לא ייצר אדם מוצר עישון, לא ייבאו, לא ישווקו ולא ימכרו, אלא בהתאם להוראות לפי חוק זה.
5. מוצרים אסורים
- השר רשאי לאסור ייצור, ייבוא, שיווק או מכירה של מוצרים המיועדים לעישון הכוללים חומר רעיל או חומר ממכר שלא נקבעו לפי הוראות חוק זה.
6. קבלת מידע
- לשם הפעלת סמכותו של השר לפי סעיפים 3 עד 5, רשאי הוא או מי שהוסמך לכך מטעמו, לדרוש מיצרן, מיבואן, ממשווק או ממוכר של מוצר עישון שקיים לגביו חשש סביר כי נמצא בו חומר רעיל או חומר ממכר, כל מידע הדרוש אודות המוצר לרבות תכונותיו ורכיביו; נדרש מידע כאמור, יעביר אותו היצרן, היבואן או המשווק בתוך שלושים ימים.
7. עונשין
- (א) העושה אחת מאלה דינו מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין –
- (1) ייצר, ייבא, שיווק או מכר מוצר עישון בניגוד להוראות סעיף 4 או סעיף 5;
- (2) לא העביר מידע בניגוד להוראות סעיף 6.
- (ב) הייתה העבירה עבירה נמשכת, רשאי בית המשפט להטיל קנס נוסף בשיעור הקבוע בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, לכל יום שבו נמשכת העבירה.

² ח"ח התשמ"ג, עמ' 38.

(ג) נעברה עבירה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס הקבוע באותם סעיפים קטנים.

8. אחריות נושא
משרה בתאגיד
(א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת ביצוע עבירה כאמור בסעיף 7 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – הקנס הקבוע ליחיד בשל אותה עבירה.

(ב) נעברה עבירה כאמור בסעיף קטן (א) בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למנוע ביצוע עבירה.

(ג) בסעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר בתאגיד, האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.

9. סמכויות פיקוח
(א) השר רשאי להסמיך מבין עובדי משרדו מפקחים, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי חוק זה, כולו או חלקו.

(ב) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוען של ההוראות לפי חוק זה; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995³;

(3) להיכנס למקום, לרבות לכלי תחבורה כשהוא ניח, שיש לו יסוד סביר להניח שמייצרים, מאחסנים או משווקים או נמכרים בו מוצרי עישון כהגדרתם בחוק זה, או שמועסק בו אדם שחלות עליו הוראות החוק, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים בלבד, אלא על פי צו של בית משפט;

(4) לערוך מדידות או ליטול דגימות של מוצר עישון שיש לו יסוד סביר להניח שהוא מכיל חומר רעיל או חומר ממכר כאמור בחוק זה וכן למסור את המדידות והדגימות למעבדה, לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת.

³ o"ח התשנ"ה, עמ' 366.

זיהוי מפקח

10.

מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

שמירת דינים

11.

אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין אחר.

דברי הסבר

על פי הערכות משרד הבריאות, בכל שנה מתים בישראל כ-8,000 אנשים כתוצאה מעישון, מהם כ-800 אנשים שאינם מעשנים בעצמם אך נחשפו לעישון כפוי (דוח שר הבריאות על העישון בישראל 2021). היקף שוק מוצרי העישון בישראל עמד בשנת 2018 על 11.7 מיליארד שקלים חדשים (כך לפי נתוני סקר Tobacco in Israel – Euromonitor International, יולי 2019).

הצעת חוק זו נועדה להגביל את מינונם של חומרים רעילים וממכרים במוצרי עישון המיוצרים, מיובאים, משווקים או נמכרים בישראל לשם שמירה על בריאות הציבור בישראל. מטרתה המרכזית של הצעת חוק זו היא להסדיר בחקיקה ראשית את סמכותו של שר הבריאות לפקח על מרכיביהם של מוצרי העישון המשווקים בישראל באמצעות הוראות הנוגעות למידע הנמסר לשר אודות מרכיבי מוצרי העישון המשווקים, הוראות המגבילות את סוגי הרכיבים הנכללים במוצרי העישון המשווקים בישראל ואת מינונם.

מטרת הצעת החוק המצויינת בסעיף 1 להצעה הן להסדיר את סמכותו של שר הבריאות בנושא, להסדיר את אחריותו של מייצר, יבואן או משווק מוצרי עישון הכוללים חומר רעיל או חומר ממכר ולהסדיר את הימצאותו של מידע מקיף ואמין ביחס לחומרים הרעילים והממכרים במוצרי העישון השונים המיוצרים, מיובאים או משווקים בישראל.

סעיף 3 להצעת החוק מקנה סמכות לשר הבריאות להתקין תקנות בדבר מניעת סיכונים הנגרמים מחומרים רעילים או ממכרים המצויים במוצרי עישון המיוצרים, מיובאים, משווקים ונמכרים בישראל. בין היתר, מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות רשימה של חומרים רעילים וממכרים ואת מינונם המרבי. לשם כך מוצע להקנות לשר הבריאות גם סמכות לקבוע הוראות מפורשות ביחס לבדיקתם וסימונם של מוצרי עישון הכוללים חומר רעיל או חומר ממכר, והכול לשם אזהרת הציבור מפניהם והגנה על בריאותו.

סעיף 4 להצעת החוק מגביל את יכולתו של יצרן, יבואן, משווק או מוכר של מוצרי עישון לפעול רק בהתאם לתקנות שיתקנו מכוח חוק זה.

סעיף 5 להצעת החוק מקנה לשר הבריאות את האפשרות לאסור ייצור, יבוא, שיווק או מכירתו של מוצר המיועד לעישון שיש חשש לגביו שהוא כולל חומר רעיל או חומר ממכר שאינם עומדים בהוראות התקנות, אף אם המוצר איננו "מוצר עישון" כהגדרתו בחוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, התשמ"ג-1983. איסור זה יהיה תקף עד ששר הבריאות ישוכנע, בין היתר באמצעות שימוש בסמכותו לפי סעיף 6, כי המוצר עומד בתקנות שקבע לעניין היקף החומרים הרעילים והממכרים ומינונם המותר.

כמו כן, מוצע לקבוע הוראות עונשיות על הפרת הוראות החוק המוצע ונוסף על כך לקבוע הוראות בדבר סמכות פיקוח על ביצוע הוראות החוק המוצע.

הצעת חוק זו הוכנה בסיוע המיזם למיגור העישון (ע"ר).

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת יהודה גליק וקבוצת חברי הכנסת (פ/29/2893) ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מיכל וונש וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/2248).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
ההונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"א בתמוז התשפ"ג (10.07.2023)